

Európska
komisia

Vaše práva sociálneho zabezpečenia

na Islande

Informácie nachádzajúce sa v tejto príručke boli pripravené a aktualizované v úzkej spolupráci s národnými korešpondentmi vzájomného informačného systému o sociálnej ochrane (Mutual Information System on Social Protection, MISSOC).

Ďalšie informácie o sieti systému MISSOC sú k dispozícii na adrese:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sk&catId=815>

Táto príručka obsahuje všeobecný opis ustanovení v oblasti sociálneho zabezpečenia platných v konkrétnej krajine. Podrobnejšie informácie môžete získať v ďalších publikáciách siete MISSOC, ktoré sú k dispozícii na uvedenom prepojení. Tiež sa môžete obrátiť na príslušné orgány a inštitúcie uvedené v prílohe k tejto príručke.

Ani Európska komisia, ani žiadna osoba konajúca v jej mene nenesie zodpovednosť za použitie informácií, ktoré obsahuje táto publikácia.

Obsah

Kapitola I: Všeobecné informácie, organizácia a financovanie.....	4
Úvod.....	4
Organizácia sociálnej ochrany.....	4
Financovanie.....	5
Kapitola II: Zdravotná starostlivosť.....	6
Kedy máte nárok na zdravotnú starostlivosť?	6
Aké dávky sa poskytujú?	6
Ako získať zdravotnú starostlivosť?	7
Kapitola III: Peňažné nemocenské dávky.....	8
Kedy máte nárok na nemocenské dávky?.....	8
Aké dávky sa poskytujú?	8
Ako získať peňažné dávky nemocenského poistenia?	9
Kapitola IV: Dávky v materstve a dávky v otcovstve.....	10
Kedy máte nárok na dávky v materstve alebo dávky v otcovstve?	10
Aké dávky sa poskytujú?	10
Ako získať dávky v materstve a dávky v otcovstve?	11
Kapitola V: Dávky v invalidite.....	12
Kedy máte nárok na dávky v invalidite?.....	12
Aké dávky sa poskytujú?	12
Ako získať dávky v invalidite?.....	13
Kapitola VI: Starobné dôchodky a dávky v starobe	14
Kedy máte nárok na dávky v starobe?	14
Aké dávky sa poskytujú?	14
Ako získať dávky v starobe?	15
Kapitola VII: Pozostalostné dávky	16
Kedy máte nárok na pozostalostné dávky?.....	16
Aké dávky sa poskytujú?	16
Ako získať pozostalostné dávky?	16
Kapitola VIII: Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania.....	18
Kedy máte nárok na dávky v súvislosti v pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?	18
Aké dávky sa poskytujú?	18
Ako získať dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?	19
Kapitola IX: Rodinné dávky	20
Kedy máte nárok na rodinné dávky?	20
Aké dávky sa poskytujú?	20
Ako získať rodinné dávky?	21
Kapitola X: Nezamestnanosť	22
Kedy máte nárok na dávky v nezamestnanosti?.....	22
Aké dávky sa poskytujú?	22
Ako získať dávky v nezamestnanosti?	23
Kapitola XI: Minimálne zdroje	24
Kedy máte nárok na dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?.....	24
Aké dávky sa poskytujú?	24
Ako získať dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?.....	25
Kapitola XII: Dlhodobá starostlivosť	26
Kedy máte nárok na dlhodobú starostlivosť?	26
Aké dávky sa poskytujú?	26
Ako získať dlhodobú starostlivosť?	26
Príloha : Užitočné adresy a webové stránky	28

Kapitola I: Všeobecné informácie, organizácia a financovanie

Úvod

Islandský systém sociálneho zabezpečenia sa zakladá predovšetkým na pobyte. Týmto systémom sú chránení všetci obyvatelia, ak majú svoj trvalý pobyt na Islande. Na vznik nároku na dávky musia byť splnené aj ďalšie podmienky.

Systém sociálneho zabezpečenia zahŕňa:

- štátny dôchodkový systém (z ktorého sa vypláca starobný, invalidný a pozostalostný dôchodok);
- povinné zamestnanecké dôchodkové poistenie (s dôchodkovými fondmi, z ktorých sa vypláca starobný dôchodok pri odchode do dôchodku vo veku od 65 až 70 rokov, invalidný dôchodok a dôchodok pre pozostalého manželského partnera a/alebo deti);
- systém zdravotnej starostlivosti a zdravotného poistenia,
- všeobecný systém rodinných dávok,
- systém dávok v materstve/otcovstve,
- systém poistenia v nezamestnanosti,

Osobám v núdzi a/alebo v určitých situáciách môže byť poskytnutá sociálna pomoc.

Organizácia sociálnej ochrany

Štátny systém sociálneho dôchodku spravuje sociálna poisťovňa (*Tryggingastofnun ríkisins*) pod dohľadom ministerstva sociálneho zabezpečenia (*Velferðarráðuneytið*). Zamestnanecký dôchodkový systém, ktorý je kapitalizačným systémom, spravujú individuálne zamestnanecké dôchodkové fondy, ktoré reguluje ministerstvo financií (*fjármálaráðuneytið*) pod dohľadom úradu pre dohľad nad finančnými inštitúciami (*Fjármálaeftirlitið*).

Zdravotnú starostlivosť zabezpečujú zdravotné strediská, nemocnice a lekári, ktorí vykonávajú súkromnú prax. Systém zdravotného poistenia spravuje islandská zdravotná poisťovňa (*Sjúkratryggingar Íslands*). Nad systémom zdravotnej starostlivosti a zdravotného poistenia vykonáva dohľad ministerstvo sociálneho zabezpečenia (*Velferðarráðuneytið*).

Všeobecné rodinné dávky (prídavky na dieťa) patria do zodpovednosti riaditeľstva príspevkov (*Ríkisskattstjóri*) pod dohľadom ministerstva financií (*Fjármálaráðuneytið*).

Obaja rodičia majú nárok na dávky v materstve/otcovstve v prípade narodenia, adopcie alebo prevzatia dieťaťa do trvalej náhradnej starostlivosti. Správou rodičovských dávok je poverené riaditeľstvo práce (*Vinnumálastofnun*) pod dohľadom ministerstva sociálneho zabezpečenia (*Félags- og Tryggingamálaráðuneytið*).

Dávky v nezamestnanosti sa vyplácajú z poisťovne v nezamestnanosti, ktorú spravuje riaditeľstvo práce (*Vinnumálastofnun*). Na riaditeľstvo práce dohliada ministerstvo sociálneho zabezpečenia (*Velferðarráðuneytið*).

Sociálna pomoc na Islande je dvojaká a zahŕňa štátnu sociálnu výpomoc (ktorá je určená pre osobitné kategórie osôb v určitých životných situáciách, t. j. dôchodcov) a miestnu všeobecnú sociálnu pomoc. Táto pomoc je určená pre všetky osoby s trvalým pobytom na Islande a zabezpečuje hlavné služby a bezpečnostnú sieť systému sociálnej ochrany. Štátna sociálna výpomoc patrí do zodpovednosti sociálnej poisťovne (*Tryggingastofnun ríkisins*). Všeobecná sociálna pomoc je riadená miestnymi orgánmi. Na sociálnu pomoc na štátnej a miestnej úrovni dohliada Ministerstvo sociálneho zabezpečenia (*Velferðarráðuneytið*).

Financovanie

Štátny dôchodkový systém je financovaný z príspevkov sociálneho zabezpečenia (*tryggingagjald*) odvádzaných zamestnávateľmi (a samostatne zárobkovo činnými osobami) a z daní. Zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby sú ďalej povinné hradiť príspevky do svojich príslušných povinných zamestnaneckých dôchodkových fondov, a to minimálne 12 % z hrubej mzdy, pričom 8 % vo všeobecnosti hradí zamestnávateľ a 4 % zamestnanec. Sú to minimálne sadzby; v kolektívnych zmluvách medzi sociálnymi partnermi sa môžu ustanoviť vyššie príspevky.

System nemocenského poistenia a všeobecné rodinné dávky sú financované z daní.

Dávky v materstve/otcovstve určené rodičom aktívnym na trhu práce v prípade narodenia, adopcie alebo prevzatia dieťaťa do trvalej náhradnej starostlivosti sú financované z príspevkov sociálneho zabezpečenia (*tryggingagjald*), ktoré odvádzajú zamestnávatelia. Dávky rodičom, ktorí nepracujú, sú však financované z daní.

Dávky v nezamestnanosti sú financované z príspevkov sociálneho zabezpečenia (*tryggingagjald*) hradených zamestnávateľmi.

Sociálna pomoc na štátnej úrovni je financovaná štátom. Všeobecná sociálna pomoc je financovaná miestnymi orgánmi.

Kapitola II: Zdravotná starostlivosť

Kedy máte nárok na zdravotnú starostlivosť?

Zdravotná starostlivosť je poskytovaná všetkým obyvateľom v rámci verejného zdravotníctva. Krytá je každá osoba s pobytom na Islande za posledných 6 mesiacov (odo dňa registrácie). Pobytom sa rozumie legálny pobyt podľa osobitného zákona (zákon o legálnom pobyte).

Aké dávky sa poskytujú?

Verejné zdravotníctvo pokrýva tieto typy služieb:

- lekárske ošetrovanie zmluvným všeobecným lekárom,
- nevyhnutné vyšetrenia a liečba vykonávané odbornými lekármi a zmluvnými inštitúciami,
- hospitalizácia (tak dlho, ako je potrebné vrátane lekárskej starostlivosti, liekov a ďalších nemocničných služieb) vrátane hospitalizácie v materstve,
- pomoc pôrodnej asistentky,
- hospitalizácia v zahraničí,
- lieky,
- röntgenové vyšetrenia a rádioterapia,
- zubná a ortodontická starostlivosť poskytovaná deťom a dôchodcom,
- cestovné a prepravné náklady,
- starostlivosť v domácnosti pacienta,
- lekárske prístroje,
- fyzioterapia,
- domovy dôchodcov.

Lieky

Farmaceutiká sú rozdelené do štyroch hlavných kategórií. Platby zo štátneho zdravotného poistenia závisia od typu a kategórie lieku. Zdravotná starostlivosť plne pokrýva náklady na životne dôležité lieky, ktoré sa musia brať pravidelne. Poistenec hradí určitú sumu v prípade iných nákladov na nevyhnutné farmaceutické výrobky, alebo musí pokryť všetky náklady z vlastných zdrojov.

Zubná a ortodontická starostlivosť

Zubná a ortodontická starostlivosť sa hradí zo zdravotného poistenia podľa stupnice zostavenej príslušným ministrom alebo islandskou zdravotnou poisťovňou.

Z poistenia sa sčasti uhrádzajú náklady na zubnú starostlivosť poskytovanú deťom mladším ako 18 rokov.

Osobám vo veku od 18 do 66 rokov sa neposkytuje žiadna náhrada nákladov s výnimkou prípadov vrodených väd, úrazov alebo chorôb alebo ak sú dotknuté osoby poberateľmi invalidného dôchodku.

Poberateľom starobného alebo invalidného dôchodku sa náklady na zubnú starostlivosť sčasti nahrádzajú.

Zdravotnícke pomôcky

Zo štátneho zdravotného poistenia sa hradí kúpa zdravotníckych pomôcok potrebných z dôvodu telesného postihnutia alebo chýbajúcich končatín. V niektorých prípadoch sa vypláca konkrétna suma, zatiaľ čo v iných prípadoch je to percento z nákladov.

Cestovné a doprava

Náklady na cestovné a prepravu sa môžu uhradiť čiastočne. Čiastočná úhrada nákladov je možná aj v prípade, keď sa musia rodičia vzdialiť z domova, aby sa starali o svoje hospitalizované dieťa.

Fyzioterapia sa hradí v plnej miere alebo čiastočne na základe odporúčania praktického lekára. Starostlivosť v byte pacienta je takisto bezplatná, ak vychádza z odporúčania lekára.

Ako získať zdravotnú starostlivosť?

V rámci služieb verejného zdravotníctva si poistenec môže vybrať svojho všeobecného lekára, ako aj súkromných všeobecných lekárov a špecialistov, ktorí uzavreli zmluvu s islandskou zdravotnou poisťovňou (IHI) (*Sjúkratryggingar Íslands*). Poistenec má priamy prístup k odborným lekárom, ale je hospitalizovaný len na základe poukazu praktického lekára.

Poistenec dostáva vecné dávky a náklady hradí islandská zdravotná poisťovňa. Napriek tomu sa od pacienta zvyčajne vyžaduje čiastočná platba (spoluúčasť). Poistenec musí napríklad za návštevu zdravotného strediska alebo všeobecného lekára uhradiť od 1 000 ISK (6,35 EUR) do 2 600 ISK (17 EUR). Výška poplatku sa líši v závislosti od typu služby. V prípade detí do 18 rokov nie je potrebné platiť žiadne doplatky, a na dôchodcovia uplatňujú osobitné predpisy.

V prípade odbornej liečby je potrebné uhradiť doplatok vo výške 4 200 ISK (27 EUR) + 40 % zvyšných nákladov (maximálne do výšky 29 500 ISK (187 EUR)). Osobitné predpisy sa vzťahujú na dôchodcov a deti do 18 rokov.

Pre všetkých poistencov je stanovená maximálna výška ročnej platby, ktorá predstavuje 29 500 ISK (187 EUR) pre jednotlivca, 8 900 ISK (57 EUR) pre deti z tej istej rodiny a 7 400 ISK (47 EUR) pre dôchodcov. Karty na zľavu (*afsláttarkort*) sú k dispozícii jednotlivcom, ktorí dosiahli tento strop a môže sa používať po zvyšok roka.

Hospitalizácia

Poistenci majú nárok na bezplatnú hospitalizáciu na lekársky predpis vrátane hospitalizácie v materstve.

Ak musí byť poistenec urgentne hospitalizovaný v zahraničí, pretože nevyhnutná starostlivosť mu nemôže byť poskytnutá v islandskej nemocnici, náklady uhradí zdravotná poisťovňa. Váš ošetrojúci lekár musí podať žiadosť na islandskú zdravotnú poisťovňu (IHI). Islandská zdravotná poisťovňa posúdi nutnosť hospitalizácie v zahraničí, skontroluje, či sú splnené podmienky a rozhodne o mieste hospitalizácie.

Kapitola III: Peňažné nemocenské dávky

Kedy máte nárok na nemocenské dávky?

Islandská zdravotná poisťovňa (IHI) uhrádza denné nemocenské peňažné dávky (*sjúkradagpeningar*) všetkým zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám (osobitné predpisy sa môžu vzťahovať na osoby pracujúce z domova a študentov) vo veku 18 alebo viac rokov, ktoré nepoberajú starobný alebo invalidný dôchodok. Musia byť práceneschopní, mať ukončený pracovný pomer z dôvodu choroby a nesmú byť poberateľom mzdy. Osobitné podmienky sa môžu uplatňovať v prípade darcovstva orgánov.

Vo všeobecnosti sú pre nových rezidentov pred vypuknutím choroby podmienkou dva odpracované mesiace a šesť mesiacov pobytu. V prípade darcov orgánov je potrebné preukázať aktívnu účasť na domácom trhu práce počas 6 po sebe nasledujúcich mesiacov pred vznikom práceneschopnosti v dôsledku darovania orgánov. Miera zamestnanosti musí za každý mesiac dosahovať minimálne 25 %.

Aké dávky sa poskytujú?

Poistenec dostáva denné nemocenské dávky od 15. dňa pracovnej neschopnosti, ak táto trvá aspoň 21 dní. 14-dňová čakacia lehota sa začína dňom potvrdenia práceneschopnosti praktickým lekárom.

Zamestnávateľia sú povinní pravidelne poskytovať mzdu minimálne jeden mesiac po 12 mesiacoch neprerušeneho zamestnania. V kolektívnych zmluvách sa stanovuje pravidelná úhrada mzdy za dané obdobie, ktorá sa líši v závislosti od zmluvy. Počas tohto obdobia sa darcom orgánov nevyplácajú žiadne peňažné nemocenské dávky alebo mimoriadne dávky.

Peňažné nemocenské dávky po zastavení poberania mzdy nie sú viazané na príjem, ale vyplácajú sa ako paušálna dávka.

Plné denné nemocenské dávky sa vyplácajú osobám, ktoré musia odísť zo zamestnania na plný úväzok (1 275 ISK (8,10 EUR)). Osoby, ktoré odídu zo zamestnania, ktoré nie je plným pracovným úväzkom, ale vykonávajú minimálne polovičný úväzok, poberajú polovicu denných nemocenských dávok.

V prípade darcovstva orgánov sa dávky vyplácajú tri mesiace vo výške 80 % priemernej mzdy alebo vypočítanej odmeny zarobenej počas posledného roka poberania mzdy pred začatím pracovnej neschopnosti, ale len do výšky určitej hornej hranice.

Príplatok vo výške 349 ISK (2,22 EUR) sa vypláca za každé nezaopatrené dieťa do veku 18 rokov. Okrem toho sa uhrádza 80 % nákladov na pobyt hradených rodičmi, a to v prípade, že je dieťa do veku 18 rokov hospitalizované ďaleko od domova.

Nemocenské dávky sa môžu vyplácať celkovo 52 týždňov v priebehu 24-mesačného obdobia.

Ako získať peňažné dávky nemocenského poistenia?

Nárok na poberanie nemocenských dávok vzniká vystavením potvrdenia o práceneschopnosti lekárom.

Pri predkladaní žiadosti o denné nemocenské dávky treba islandskej zdravotnej poisťovni zaslať štandardný formulár žiadosti. Spravidla sa nemocenské dávky nemôžu poskytnúť spätne za obdobia presahujúce 2 mesiace.

Kapitola IV: Dávky v materstve a dávky v otcovstve

Kedy máte nárok na dávky v materstve alebo dávky v otcovstve?

Ženy s pobytom na Islande majú nárok na materskú starostlivosť zo systému verejného zdravotníctva. V prípade osôb, ktoré sa presťahujú na Island, sa vyžaduje pobyt v dĺžke minimálne šesť mesiacov.

Obaja rodičia majú nárok na dávky v materstve/otcovstve (*greiðslur úr fæðingarorlofssjóði*), ak boli aktívni na domácom pracovnom trhu počas šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov pred narodením dieťaťa (s mierou zamestnanosti minimálne 25 % za každý mesiac).

Dávky v materstve/otcovstve (*fæðingarstyrkur*) sa vyplácajú obom rodičom, ktorí nie sú aktívni na pracovnom trhu, alebo študentom, ak môžu preukázať minimálne 12 mesiacov pobytu pred narodením dieťaťa.

Príspevky pri osvojení (*ættleiðingarstyrkur*) sa vyplácajú adoptívnym rodičom, ktorí si osvoja dieťa z cudziny za predpokladu, že vlastní povolenie na adopciu zo zahraničia vydané na Islande.

Aké dávky sa poskytujú?

Vecné dávky

Hospitalizácia sa hradí tak dlho, ako je to nevyhnutné, rovnako ako lekárska starostlivosť, lieky a iné nemocničné služby.

Materská/otcovská dovolenka a dávky v materstve/otcovstve

Obaja rodičia majú samostatný nárok na materskú/otcovskú dovolenku v trvaní najviac 3 mesiace v súvislosti s narodením alebo osvojením dieťaťa alebo s prevzatím dieťaťa do trvalej starostlivosti. Obaja rodičia môžu nastúpiť na materskú dovolenku jeden mesiac pred očakávaným dátumom pôrodu. Matka musí odísť na materskú dovolenku aspoň počas prvých dvoch týždňov po narodení dieťaťa.

Rodičia majú okrem toho spoločný nárok na 3 mesiace dodatočnej dovolenky, ktoré môže čerpať jeden z rodičov, alebo ktoré sa môžu rozdeliť medzi oboch rodičov. Rodičia sa môžu rozhodnúť, že tieto dovolenky budú čerpať podľa vlastnej voľby v 36-mesačnom období po narodení dieťaťa.

Výška dávok v materstve/otcovstve je 80 % priemernej mzdy do výšky 200 000 ISK (1 270 EUR) a 75 % priemernej celkovej mzdy presahujúcej túto sumu. Zohľadnené referenčné obdobie je 12 po sebe idúcich mesiacov, ktoré sa končí šesť mesiacov pred narodením dieťaťa, alebo, v prípade začatia procesu adopcie alebo trvalej náhradnej starostlivosti pred dátumom príchodu dieťaťa do domácnosti. Vypočítaný príjem samostatne zárobkovo činných osôb je založený na príjmovom roku predchádzajúcom roku, v ktorom sa dieťa narodilo, alebo v prípade začatia procesu adopcie alebo trvalej náhradnej starostlivosti pred rokom, v ktorom dieťa príde do domácnosti. Vyplácajú sa minimálne (v závislosti od miery účasti na pracovnom trhu) a maximálne dávky. Maximálna výška je 300 000 ISK (1 905 EUR).

Dávky v materstve/otcovstve sa vyplácajú rodičom zamestnaným na čiastočný pracovný úväzok (menej ako 25 %), alebo rodičom, ktorí nie sú aktívni na pracovnom trhu, a to vo výške 55 608 ISK (353 EUR) mesačne. Platby rodičom, ktorí sa v plnej miere zúčastňujú na vzdelávacích programoch, sú vyššie: 127 437 ISK (809 EUR) mesačne. Dávky v materstve/otcovstve sa vyplácajú počas 9 mesiacov.

Príspevok pri osvojení sa vypláca vo výške 568 692 ISK (3 611 EUR).

Ako získať dávky v materstve a dávky v otcovstve?

Pri podávaní žiadosti o dávky v materstve/otcovstve treba príslušnej inštitúcii zaslať štandardný formulár žiadosti. Na účely priznania nároku na dávky treba predložiť rôzne potvrdenia. V prípade sporu je možné sa odvolať.

Kapitola V: Dávky v invalidite

Kedy máte nárok na dávky v invalidite?

Štátny dôchodok

Nárok na štátny dôchodok (*lífeyrir almannatrygginga*) majú osoby vo veku od 18 do 67 rokov s legálnym pobytom na Islande, ktoré tu bývali aspoň 3 roky bezprostredne pred podaním žiadosti, pokiaľ im bola priznaná dlhodobá invalidita v rozsahu najmenej 75 %, ktorá bola spôsobená chorobou alebo invaliditou uznanou lekármi, a ich príjem musí byť pod určitou hranicou.

Osobám, ktorých invalidita je posúdená na úrovni 50 až 74 % a spĺňajú podmienky poberania štátneho dôchodku (iné ako podmienky spojené so stupňom invalidity), sa môže vyplácať invalidný príspevok (*örorkustyrkur*). Môže sa poskytnúť aj osobe, ktorá pracuje na plný úväzok, ale ktorá v dôsledku svojej invalidity musí znášať značné dodatočné náklady.

Zamestnanecký dôchodok

Zárobkovo činné osoby, ktoré prispievali do zamestnaneckého dôchodkového fondu a ktoré ním boli povinne kryté, môžu mať nárok na zamestnanecký dôchodok (*lögbundnir lífeyrissjóðir*) v prípade invalidity. Ich pracovná neschopnosť, ktorej výsledkom je zníženie príjmu, by mala byť 50 % alebo viac. Okrem toho musia mať uzavretú zmluvu s dôchodkovým fondom (a prispievať doň) počas minimálne 2 rokov.

Aké dávky sa poskytujú?

Štátny dôchodok

Určujúcimi faktormi na výpočet štátneho invalidného dôchodku sú miera pracovnej neschopnosti, vek, v ktorom bola pracovná neschopnosť v rozsahu 75 % alebo viac po prvýkrát stanovená, dĺžka pobytu na Islande a príjem príjemcu.

Osoby, ktoré mali na Islande pobyt najmenej 40 rokov v období od dovŕšenia veku 18 rokov do dovŕšenia veku 67 rokov, majú nárok na plný invalidný dôchodok (40/40). Pre kratšie obdobia sa invalidný dôchodok vypočíta v pomere k dĺžke pobytu.

Štátny dôchodok sa vypláca ako pevná suma, ktorá sa zníži v prípade nadobudnutia príjmu z iných zdrojov, alebo odoberie, ak tento príjem presiahne určitú výšku.

Poberatelia invalidného dôchodku majú nárok na doplnkový dôchodok spojený s vekom (*aldurstengd örorkuuppbót*). Výška prídavku závisí od veku príjemcu pri vzniku nároku na invalidný dôchodok.

Ak je príjem pod určitou hranicou, vypláca sa aj plný doplnkový dôchodok (*tekjutrygging*).

Príplatok na dieťa

Poberatelia invalidného dôchodku majú nárok na príplatok na každé nezaopatrené dieťa. Podpora pre dieťa (*barnalífeyrir*) sa vypláca v súvislosti s deťmi do 18 rokov. Dieťa alebo niektorý z rodičov musia mať bydlisko na Islande minimálne 3 roky bezprostredne pred podaním žiadosti. Ak invalidný dôchodok poberajú obaja rodičia, vypláca sa dvojnásobok príplatku na dieťa.

Iné príplatky

Podľa zákona o sociálnej pomoci sa k štátnemu dôchodku môžu poskytnúť rôzne dávky sociálnej pomoci, a to buď za osobitných okolností, alebo ak sa preukáže, že poberateľ, ktorý žije na Islande, sa nedokáže o seba postarať bez tejto pomoci. Ide napríklad o príspevok na domácnosť s jedným rodičom (*heimilisuppbót*), osobitný príspevok na podporu (*sérstök uppbót til framfærslu*) a ďalšie príspevky (*frekari uppbætur*).

Rehabilitačné opatrenia

Podporuje sa aj rehabilitácia. Na tento účel sa musia vyplácať rehabilitačné dávky (*endurhæfingarlífeyrir*), ak sa stanovenie rozsahu trvalej pracovnej neschopnosti považuje za nemožné. Sociálna poisťovňa (*Tryggingastofnun ríkisins*) môže tiež uzatvárať dohody s podnikmi, ktoré podporujú zamestnávanie zdravotne postihnutých osôb.

Zamestnanecký dôchodok

Určujúcimi faktormi pre zamestnanecký dôchodok sú rozsah pracovnej neschopnosti a výška adaptačného dôchodku v súlade s bodmi adaptačného dôchodku. Môže sa zvýšiť počas dodatočného obdobia akumulácie až po dosiahnutie dôchodkového veku. Štátny systém zamestnanosti je však systémom vopred stanovených dávok.

Ako získať dávky v invalidite?

Žiadateľ predloží štandardný formulár žiadosti sociálnej poisťovni (*Tryggingastofnun ríkisins*) a jej lekári vypracujú lekársku správu, ktorú zašlú na spracovanie. Žiadateľ bude zároveň vyzvaný, aby vyplnil dotazník týkajúci jeho postihnutia a poskytol informácie o svojich príjmoch, čiže daňové priznanie.

Posudkový lekár určí stupeň invalidity žiadateľa podľa stanovenej normy, ktorá vychádza z účinkov uznaných chorôb a invalidity. Pred určením stupňa invalidity sa vyhodnotia vyhliadky žiadateľa v oblasti rehabilitácie a žiadateľ možno bude musieť podstúpiť rehabilitačný program.

Základný predpoklad na získanie nároku na dávku možno kedykoľvek prehodnotiť a dávky možno prispôbiť všetkým zmenám, ku ktorým dôjde.. Dávky sa spravidla vyplácajú vopred v prvý deň každého mesiaca.

O zamestnanecký dôchodok je potrebné požiadať príslušný penzijný fond povinného zamestnaneckého poistenia.

Kapitola VI: Starobné dôchodky a dávky v starobe

Kedy máte nárok na dávky v starobe?

Štátny dôchodok

Osoby vo veku 67 alebo viac rokov so zákonným pobytom na Islande minimálne tri kalendárne roky vo veku od 16 do 67 rokov majú nárok na štátny dôchodok (*lífeyrir almannatrygginga*), ak ich príjem nepresahuje istú hranicu.

Osobitné ustanovenia upravujú právo námorníkov na starobný dôchodok, ktorý je možné vyplácať od veku 60 rokov (za určitých podmienok).

Zamestnanecký dôchodok

Spravidla môžu mať poistení zamestnanci a samostatne zárobkov činné osoby vo veku 65 alebo viac rokov nárok na zamestnanecký dôchodok z povinného zamestnaneckého dôchodkového fondu (*lögbundnir lífeyrissjóðir*), ak boli krytí zamestnaneckým dôchodkovým systémom vo veku od 16 do 70 rokov. Nie je potrebná žiadna minimálna kvalifikačná lehota.

Aké dávky sa poskytujú?

Štátny dôchodok

Určujúcimi faktormi na výpočet štátneho starobného dôchodku sú dĺžka pobytu na Islande a príjem príjemcu.

- Osoby, ktoré mali na Islande pobyt najmenej 40 kalendárnych rokov v období od dovŕšenia veku 16 rokov do dovŕšenia veku 67 rokov, majú nárok na plný starobný dôchodok (40/40). Pre kratšie obdobia sa starobný dôchodok vypočíta v pomere zodpovedajúcom dĺžke pobytu.

Štátny dôchodok sa vypláca ako pevná suma, ktorá sa zníži v prípade nadobudnutia príjmu z iných zdrojov, alebo odoberie, ak tento príjem presiahne určitú výšku.

Ak je príjem pod určitou hranicou, vypláca sa aj plný doplnkový dôchodok (*tekjutrygging*).

Základný dôchodok a doplnkový dôchodok je možné odložiť (t. j. požiadať o ne neskôr) až do veku 72 rokov. V takomto prípade sa dávky zvyšujú o 0,5 % za každý ďalší mesiac. Je možné dosiahnuť maximálne zvýšenie o 30 %.

Sociálna poisťovňa (*Tryggingastofnun ríkisins*) môže rozhodnúť a vyplatení dôchodku na dieťa (*barnalífeyrir*) na každé nezaopatrené dieťa starobného dôchodcu.

Podľa zákona o sociálnej pomoci sa k štátnemu dôchodku môžu poskytnúť rôzne dávky sociálnej pomoci za osobitných okolností alebo ak sa preukáže, že poberateľ, ktorý žije na Islande, sa nedokáže o seba postarať bez tejto pomoci. Ide napríklad o

príspevok na domácnosť s jedným rodičom (*heimilisuppbót*), osobitný príspevok na podporu (*sérstök uppbót til framfærslu*) a ďalšie príspevky (*frekari uppbætur*).

Zamestnanecký dôchodok

Zamestnanecký dôchodok sa vypočítava v súlade s podrobnými pravidlami štatútu jednotlivých zamestnaneckých penzijných fondov. Vo všeobecnosti platí, že dôchodok sa vypočítava v súlade s nadobudnutými dôchodkovými bodmi. Minimálny dôchodok vypočítaný na základe platenia príspevkov počas 40 rokov dosahuje 56 % mesačnej mzdy, z ktorej sa platili príspevky.

Ako získať dávky v starobe?

Ak chcete požiadať o štátny starobný dôchodok, sociálnej poisťovni (*Tryggingastofnun ríkisins*) treba predložiť žiadosť na štandardnom formulári žiadosti spolu so všetkými potrebnými doklami. Zároveň budete musieť poskytnúť informácie o svojich príjmoch. Dávky sa vyplácajú dopredu v prvý deň každého mesiaca.

O zamestnanecký dôchodok je potrebné požiadať príslušný penzijný fond povinného zamestnaneckého poistenia.

Kapitola VII: Pozostalostné dávky

Kedy máte nárok na pozostalostné dávky?

Štátny dôchodok

Na Islande zákon neustanovuje žiadny štátny vdovský/vdovecký dôchodok, ale sirotám sa vypláca (*barnalífeyrir*) detský dôchodok (vlastné, osvojené alebo nevlastné deti) do veku 18 rokov. Zosnulý poistenec, pozostalý manželský partner alebo pozostalé dieťa musia preukázať, že mali pobyt na Islande minimálne tri roky bezprostredne pred podaním žiadosti o detský dôchodok.

Zamestnanecký dôchodok

Z povinného zamestnaneckého penzijného fondu možno obmedzený čas vyplácať zamestnanecký dôchodok (*lögbundnir lífeyrissjóðir*) manželskému partnerovi, partnerom (odlišného alebo rovnakého pohlavia) žijúcim v registrovanom partnerstve, deťom do 18 rokov a v určitých prípadoch aj ošetrovateľom. Podmienkou je, aby zosnulá osoba poberala dôchodok z penzijného fondu v čase úmrtia, alebo aby platila príspevky počas určitého obdobia pred svojím úmrtím.

Aké dávky sa poskytujú?

Štátny dôchodok

Detský dôchodok (*barnalífeyrir*) sa vypláca ako paušálny mesačný. Táto suma sa zdvojnásobí, ak dieťa stratilo oboch rodičov.

Pozostalý manželský partner alebo partner, ktorý ešte nedosiahol vek 67 rokov, môže mať nárok na podporu pri úmrtí (*dánarbætur*) vyplácanú po dobu šesť mesiacov. Môže sa predĺžiť na 12 mesiacov, ak sa poberateľ stará o nezaopatrené dieťa vo veku do 18 rokov, alebo za iných mimoriadnych okolností.

Zamestnanecký dôchodok

Detský dôchodok sa vypláca mesačne pozostalým deťom zosnulej osoby až do veku 18 rokov. Jeho výška sa môže líšiť v závislosti od penzijných fondov. Dávky sa zdvojnásobia, ak umreli obaja rodičia, ktorí boli prispievateľmi do penzijného fondu.

Dávky pre pozostalého manžela/manželku alebo partnera sa vypočítavajú ako percento dôchodku zosnulého v súlade so štatútmi každého penzijného fondu. Dávky sa vyplácajú len určité obdobie. Ak mala zosnulá osoba a pozostalý manželský partner alebo partner deti, tieto dávky sa môžu vyplácať, až kým dieťa nedosiahne vek 19 rokov.

Ako získať pozostalostné dávky?

Sociálnej poisťovni (*Tryggingastofnun ríkisins*) je potrebné zaslať štandardný formulár žiadosti.

O dávky zo systému zamestnaneckých dôchodkov je potrebné požiadať príslušný penzijný fond povinného zamestnaneckého poistenia.

Kapitola VIII: Dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania

Kedy máte nárok na dávky v súvislosti v pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?

Poistenie proti pracovným úrazom pokrýva zamestnancov pracujúcich na Islande okrem cudzích štátnych príslušníkov, ktorí vykonávajú funkciu na zastupiteľstvách cudzej krajiny a zahraničných zamestnancov v službách týchto zastupiteľstiev. Práca na islandskom plavidle alebo v islandskom lietadle alebo na plavidle alebo v lietadle vlastnenom alebo prevádzkovanom islandskou stranou je rovnocenná práci na Islande, pokiaľ sa mzdy vyplácajú na Islande. Týmto poistením sú kryté aj samostatne zárobkovo činné osoby.

Osoby zamestnané ako pomoc v domácnosti si takisto môžu uplatniť nárok na tieto dávky v prípade úrazu, ktorý sa im prihodil v spojitosti s ich prácou, za predpokladu, že o to požiadajú vo svojom daňovom priznaní na začiatku každého roka.

Poistenie proti pracovným úrazom pokrýva aj úrazy zapríčinené nečakanými vonkajšími udalosťami počas práce, sťaže, záchranných prác a všetkých foriem športových tréningov, exhibícií a podujatí organizovaných športovým klubom, na ktoré dohliada tréner.

Osobu považujeme za nachádzajúcu sa v práci, ak sa nachádza na svojom pracovisku počas pracovnej doby, ako aj v hodinách stravovania a krátkych prestávok, keď plní služobné úlohy alebo je na ceste z domu do práce a z práce domov.

Poistenie pokrýva aj choroby spôsobené škodlivými účinkami určitých látok, žiarenia alebo podobných javov, ktoré trvajú nanajvýš niekoľko dní a súvisia s vykonávanou činnosťou.

Aké dávky sa poskytujú?

Zdravotná starostlivosť a peňažné dávky vyplácané počas krátkeho obdobia

Ak si pracovný úraz alebo choroba z povolania vyžadujú lekárske ošetrovanie, toto ošetrovanie je hradené zo zdravotného poistenia. Doplatky poistenca sa tiež hradia z poistenia.

Denné peňažné nemocenské dávky (*slysadagpeningar*) sa vyplácajú od ôsmeho dňa po úraze za predpokladu, že dotknutá osoba bude práceneschopná najmenej 10 dní. Ide o paušálnu dávku vo výške 1 558 ISK (9,89 EUR) s príplatkom vo výške 349 ISK (2,22 EUR) za každé nezaopatrené dieťa vo veku do 18 rokov. V kolektívnych zmluvách sa môže stanoviť pravidelná úhrada mzdy za určité obdobie, počas ktorého nie sú práceneschopnej osobe zaručené nemocenské peňažné dávky. Denné dávky sa vyplácajú dovtedy, kým sa dotknutá osoba nestane práceschopnou, vyhlási sa za trvale invalidnú alebo zosnulú, pričom ale obdobie poistného plnenia v žiadnom prípade nemôže presiahnuť 52 týždňov.

Dávky v invalidite

Ak pracovný úraz alebo choroba z povolania vedú k trvalej práceneschopnosti v rozsahu 75 % alebo viac, dotknutá osoba má nárok na plný invalidný dôchodok. Dávky pri trvalej invalidite, keď je miera postihnutia nižšia ako 75 %, sa vyplácajú v pomere zodpovedajúcom percentu invalidity. Ak je strata pracovnej schopnosti nižšia ako 50 % (ale dosahuje minimálne 10 %), sociálna poisťovňa (*Tryggingastofnun ríkisins*) môže danej osobe vyplácať paušálnu dávku v invalidite zodpovedajúcu dôchodku za daný počet rokov. Podporujú sa aj rehabilitačné opatrenia.

Ak sa percento invalidity hodnotí na viac ako 50 %, doplnkový dôchodok sa poskytne v zmysle určitých ustanovení pre manžela a/alebo deti mladšie ako 18 rokov, ktoré boli v čase úraze vyživované poberateľom.

Pozostalostné dávky

Ak majú pracovný úraz alebo choroba z povolania za následok úmrtie do dvoch rokov od výskytu, vdove alebo vdovcovi sa počas 8 rokov môže vyplácať mesačná podpora pri úmrtí (*dánarbætur vegna slysa*) vo výške 36 134 ISK (229 EUR).

Detský dôchodok (*barnalífeyrir*) sa vypláca za každé dieťa a v prípade úmrtia oboch rodičov sa jeho výška zdvojnásobuje. Dávky sa vyplácajú aj v prípade postihnutých detí nad 16 rokov, ktoré boli závislé od zosnulej osoby v čase úraza, a to v závislosti od rozsahu, do akej bolo dieťa podporované zosnulou osobou, vo výške od 451 502 ISK (2 867 EUR) do 1 354 998 ISK (8 604 EUR).

Ako získať dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania?

Zamestnávateľ alebo poistenec, ktorý nie je zamestnancom, je povinný ihneď oznámiť každý úraz, ktorý môže byť základom pre nárok na dávky z poistenia proti pracovným úrazom, policajnému náčelníkovi alebo jeho zástupcovi v súlade s podrobnými pravidlami stanovenými sociálnou poisťovňou (*Tryggingastofnun ríkisins*). Policajný náčelník odovzdá túto správu spolu so všetkými potrebnými informáciami sociálnej poisťovni.

Neohlásenie takéhoto úraza nebráni poistencovi alebo pozostalým príbuzným podať žiadosť o vyplácanie dávok. Takého ohlásenie sa však musí vykonať do jedného roka od úraza. Dávky sa môžu vyplácať aj po uplynutí tejto ročnej lehoty v prípade, že okolnosti sú tak zjavné, že omeškanie nenaruší dokazovanie.

Kapitola IX: Rodinné dávky

Kedy máte nárok na rodinné dávky?

Rodiny s deťmi majú k dispozícii rôzne formy pomoci, a to na štátnej i miestnej úrovni.

Prídavky na deti sa vyplácajú rodičom alebo osobám zodpovedným za vyživovanie detí vo veku do 18 rokov. Plné dávky sa vyplácajú za rok narodenia dieťaťa, no za rok, v ktorom dieťa dosiahne vek 18 rokov, sa žiadne dávky nevyplácajú. Pobyt dieťaťa na Islande sa nevyžaduje. Dieťa však musí byť vyživované osobami, ktoré podliehajú neobmedzenej povinnosti platiť dane na Islande v zmysle daňových právnych predpisov.

Aké dávky sa poskytujú?

Prídavky na deti

Prídavky na deti sa odvíjajú od príjmu a priznaná výška dávok závisí od príjmu oboch rodičov, alebo, v prípade rodín s jedným rodičom, od príjmu jedného rodiča.

Osobitný príplatok, ktorý sa tiež odvíja od príjmu, sa vypláca na deti vo veku do 7 rokov. Prídavky sa určujú na základe posúdenia daní v roku nasledujúcom po roku príjmu s následným rozdelením platby na dve časti, z ktorých prvá sa vypláca 1. augusta a druhá 1. novembra. Na daňovom úrade možno požiadať o vyplácanie preddavkov, ktoré sa následne vyplatia 1. februára a 1. mája. Iná podpora

Prídavky osamelým rodičom

Prídavky osamelým rodičom (mæðralaun) možno vyplácať v prípade dvoch alebo viacerých nezaopatrených detí vo veku do 18 rokov, ktoré majú pobyt na Islande.

Príspevky na celodennú starostlivosť

Miestne orgány môžu poskytovať príspevky na náklady spojené s celodennou starostlivosťou o deti v súkromných domácnostiach, napríklad v prípade osamelých rodičov. Prevažná väčšina miestnych orgánov poskytuje príspevky osamelým rodičom, preto je finančná podpora pre súkromnú celodennú starostlivosť rovnaká ako suma vyplácaná škôlkam, ktoré spravujú miestne úrady.

Špeciálne dávky v prípade zdravotne postihnutých alebo chronicky chorých detí

Príspevok na domácu starostlivosť (*umönnunargreiðslur*) sa môže vyplácať osobám zodpovedným za vyživovanie zdravotne postihnutých alebo chronicky chorých detí, ktoré sa o tieto deti starajú doma alebo v nemocnici.

Peňažné dávky pre ošetrovateľov ťažko zdravotne postihnutých alebo chorých detí

Rodičia, ktorí boli aktívni na islandskom pracovnom trhu 6 mesiacov, a študenti môžu poberať túto dávku, ak sa starajú o ťažko zdravotne postihnuté deti a deti postihnuté dlhodobou chorobou (*greiðslur til foreldra langveikra eða alvarlega fatlaðra barna*). Podmienkou je, aby prestali pracovať ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby s cieľom starať sa o svoje dieťa.

Detský dôchodok pre študujúcu mládež

Mesačný paušálny detský dôchodok na vzdelávanie (*barnalífeyrir vegna skólanáms*) sa môže vyplácať mladým ľuďom vo veku od 18 do 20 rokov, ktorí študujú alebo sa venujú odbornej príprave. Tento dôchodok sa vypláca v prípade úmrtia jedného alebo oboch rodičov, alebo ak jeden alebo obaja rodičia poberajú starobný alebo invalidný dôchodok.

Ako získať rodinné dávky?

Prídavky na deti

Žiadosti o prídavky na deti (*barnabætur*) je potrebné podať na daňový úrad. Výška prídavkov na deti sa vypočítava na základe informácií o rodine a príjme žiadateľa.

Iná podpora

Detský dôchodok, špeciálne dávky a peňažné dávky v prípade zdravotne postihnutých alebo chorých detí, ako aj príspevky osamelým rodičom spravuje sociálna poisťovňa (*Tryggingastofnun ríkisins*), ktorej je potrebné predložiť príslušnú žiadosť. Riaditeľstvo práce (*Vinnumálastofnun*) spravuje príplatky k dávkam v nezamestnanosti. O dávky, ktoré vyplácajú miestne samosprávy, je potrebné požiadať na ich úradoch.

Kapitola X: Nezamestnanosť

Kedy máte nárok na dávky v nezamestnanosti?

Ak ste zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba so sídlom na Islande, môžete mať nárok na dávky v nezamestnanosti (*atvinnuleysisdagpeningar*) v prípade, že stratíte zamestnanie.

Okrem iného sa musíte zaregistrovať na úrade práce, aktívne si hľadať prácu, byť k dispozícii na pracovnom trhu bez akýchkoľvek obmedzení a musíte byť vo veku od 16 do 69 rokov. Takisto musíte aktívne pôsobiť na domácom pracovnom trhu minimálne 12 po sebe nasledujúcich mesiacov pred podaním žiadosti o vyplácanie dávok v nezamestnanosti. Ak ste neodpracovali viac ako 3 mesiace počas posledných 12 mesiacov, máte nárok len na minimálnu výšku dávky.

Na získanie nároku na plnú dávku musia samostatne zárobkovo činné osoby každý mesiac prispievať vo forme zrážky z príjmu na základe svojej vypočítanej mzdy ekvivalentnej minimálne referenčnej sume stanovenej ministerstvom financií ako vypočítanej mzdy za prácu v príslušnom zamestnaní. Okrem toho musia odvádzať príspevky sociálneho zabezpečenia (*tryggingagjald*) počas minimálne 12 po sebe idúcich mesiacov pred podaním žiadosti riaditeľstvu práce o vyplácanie dávok v nezamestnanosti za predpokladu, že boli splnené ďalšie podmienky.

Aké dávky sa poskytujú?

Dávky v nezamestnanosti sú paušálne denné peňažné dávky a dávky viazané na príjem. Stanovujú sa na základe obdobia pracovnej činnosti počas posledných 12 mesiacov pred vznikom nezamestnanosti predchádzajúcich zárobkov a súčasného príjmu.

Paušálne dávky

Paušálne dávky sa poskytujú zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám počas prvých dvoch týždňov po vzniku nezamestnanosti. Maximálna výška paušálnej čiastky je 167 176 ISK (1 061 EUR) mesačne.

Dávky spojené s príjmom

Po uplynutí prvých dvoch týždňov môže nezamestnaná osoba počas troch mesiacov poberať dávky spojené s príjmom. Tieto dávky môžu dosahovať výšku 70 % priemerného zárobku počas 6 mesiacov, a to dva mesiace pred vznikom nezamestnanosti. V prípade samostatne zárobkovo činných osôb definujú referenčné obdobie príjmy za posledný príjmový rok. Stanovená je maximálna výška dávky (263 548 ISK (1 674 EUR)).

Po poberaní dávok spojených s príjmom počas maximálne troch mesiacov majú nezamestnaní nárok na vyplácanie základných paušálnych dávok.

Dávky sa vyplácajú počas maximálne 3 rokov za každé obdobie vyplácania dávok. Keď osoba poberajúca dávky v nezamestnanosti začne znovu pracovať v priebehu 3 rokov, obdobie vyplácania dávok sa náležite predĺži. Po ukončení poberania dávok počas 3

rokov sa nové obdobie poberania dávok môže začať až po 24 mesiacoch, ak daná osoba pracovala na domácom pracovnom trhu minimálne 6 mesiacov po ukončení predchádzajúceho obdobia a prišla o zamestnanie zo závažných dôvodov.

Pokiaľ stratu zamestnania nezapríčinil zamestnanec, nie je stanovená žiadna čakacia lehota.

Na druhej strane, ak bol pracovný pomer ukončený zamestnancom alebo ak zamestnanec prišiel o zamestnanie z vlastnej viny, uplatní sa čakacia lehota 2 mesiace. Obdobie vyplácania dávok sa tým pomerne skrátí.

V prípade práce na čiastočný úväzok sa dávky znížia v zodpovedajúcom pomere. Takisto je možné udeliť denný príplatok pre vyživované deti vo veku do 18 rokov. Dosahuje výšku 4 % plných základných dávok pre každé vyživované dieťa.

Ako získať dávky v nezamestnanosti?

Ak sa stanete nezamestnaným, musíte sa prihlásiť na riaditeľstve práce (*Vinnumálastofnun*) a požiadať o dávky v nezamestnanosti.

Kapitola XI: Minimálne zdroje

Kedy máte nárok na dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?

Sociálne služby miestnych orgánov

Rodiny a osoby staršie ako 18 rokov môžu mať v situácii hmotnej núdze nárok na sociálne služby poskytované miestnymi orgánmi. Zákon o sociálnych službách miestnych orgánov (*Lög um félagsþjónustu sveitarfélaga*) zahŕňa potreby detí, mládeže, starších osôb a osôb s postihnutím.

Nevyhnutný je legálny pobyt v danej samospráve a v prípade poskytovania niektorých služieb je možné požadovať určitú dĺžku pobytu. Výnimkou sú naliehavé prípady.

Štátna sociálna výpomoc

Poberatelia starobného a invalidného dôchodku, pozostalí, osoby podstupujúce rehabilitáciu, osamelí rodičia, rodičia so zdravotne postihnutými alebo chronicky chorými deťmi, študujúca mládež a zdravotne poistené osoby s veľkými výdavkami na lekársku starostlivosť a lieky môžu mať nárok na štátnu sociálnu výpomoc.

Sociálna výpomoc sa vypláca iba osobám, ktoré žijú na Islande a majú tu legálny pobyt. Ostatné podmienky stanovujú zákony a administratívne predpisy.

Aké dávky sa poskytujú?

Sociálne služby miestnych orgánov

Miestne orgány stanovujú svoje vlastné pravidlá na poskytovanie finančnej podpory, preto sa táto podpora môže líšiť. Väčšina miestnych orgánov poskytuje finančnú podporu v súlade s usmerneniami stanovenými ministerstvom sociálneho zabezpečenia (*Velferðarráðuneytið*).

Príjem, ktorý sa zohľadňuje pri posudzovaní potreby finančnej podpory zahŕňa mzdu a všetky dávky sociálneho zabezpečenia, ako aj pomoc na štátnej úrovni vrátane dôchodkov, dávok v nezamestnanosti (*atvinnuleysisdagpeningar*) a nemocenských dávok z nemocenských fondov odborových zväzov. Všeobecným pravidlom je, že pri posudzovaní majetkových pomerov sa nezohľadňuje dom/byt, v ktorom žiadateľ býva, a ani motorové vozidlo, ktoré vlastní. Rodinné dávky na deti sa pri žiadosti o finančnú podporu takisto nezohľadňujú. Ponecháva si ich rodina.

Podpora sa vypočítava podľa členov rodiny, do ktorej patrí žiadateľ, jeho/jej manželský partner a deti vo deku do 18 rokov.

Miestne orgány sú povinné vydávať pravidlá o finančnej podpore a stanoviť jej minimálnu výšku. V súlade s odporúčaniami ministerstva sociálneho zabezpečenia by nemali byť mesačné príspevky (bez započítania príspevku na bývanie (*húsaleigubætur*)) nižšie ako mesačné dávky v nezamestnanosti.

Miestne orgány môžu tiež v oblasti zdravia poskytnúť finančnú pomoc podľa potreby. Tá je viazaná na overenie výšky príjmov a má definovanú maximálnu výšku. Môže sa

vzťahovať na stomatologickú starostlivosť a odborné poradenstvo psychológov, psychiatrov a sociálnych pracovníkov.

Štátna sociálna výpomoc

Nepríspevková výpomoc sa poskytuje na centrálnej úrovni s cieľom poskytovať špecifickú dodatočnú podporu (buď v rozdielovej, alebo pevne stanovenej výške) v rámci limitu stanoveného zákonom, a to pre konkrétne kategórie obyvateľstva v mimoriadnych situáciách.

Pomoc môže byť viazaná na iný príjem než dávky na bývanie. Pravidlom je, že sa zohľadňujú všetky zdroje. Majetok sa vo všeobecnosti nezohľadňuje, na rozdiel od príjmu z majetku.

Zákon stanovuje minimálnu a maximálnu výšku podpory alebo vrátenie nákladov oprávnenej osobe. Podpora sa vypláca dovtedy, kým nedôjde k zmene skutočností a kým sú splnené podmienky.

Takisto je možné získať (úplnú alebo čiastočnú) náhradu výdavkov na lekárske ošetrovania a lieky, pričom v takom prípade sa zohľadňuje ročný príjem príjemcu.

Ďalšie dávky

Príspevok na bývanie (*húsaleigubætur*) podliehajúci overovaniu výšky príjmov poskytujú miestne orgány do výšky 46 000 ISK (292 EUR) mesačne v závislosti od veľkosti rodiny, príjmu a nákladov na bývanie.

Ako získať dávky v súvislosti s minimálnymi zdrojmi?

Všetky osoby sú povinné živiť seba, svojho manželského partnera a deti do 18 rokov. Pred podaním žiadosti o sociálnu pomoc musia vyčerpať všetky ostatné možnosti (a to aj dávky sociálneho zabezpečenia) a preukázať, že si aktívne hľadajú zamestnanie.

Finančnú podporu poskytujú miestne orgány, ktoré musia dodržiavať usmernenia ministerstva sociálneho zabezpečenia.

Zamestnanci sociálnych služieb miestnych orgánov skúmajú a posudzujú potreby žiadateľa. V prípade potreby sa podáva písomná žiadosť spolu s dokumentmi potrebnými na preukázanie príjmu (t. j. formulár na vrátenie dane a výplatné pásky za posledné mesiace), ako aj lekárska správa. Väčšina miestnych orgánov má stanovenú konkrétnu lehotu, v rámci ktorej by sa táto žiadosť mala spracovať.

Sociálna poisťovňa (*Tryggingastofnun ríkisins*) vydáva rozhodnutia týkajúce sa poskytovania štátnej sociálnej pomoci. Je nevyhnutné predložiť písomnú žiadosť spolu s príslušnými dokumentmi (t. j. formulár na vrátenie dane, daňové priznanie, v prípade potreby lekársku správu a dokumenty o špecifických nákladoch).

Kapitola XII: Dlhodobá starostlivosť

Kedy máte nárok na dlhodobú starostlivosť?

V prípade stálej potreby dlhodobej starostlivosti, opatery alebo inej pomoci majú všetky osoby s pobytom na Islande nárok na dávky na dlhodobú starostlivosť. Konkrétny vek nie je podmienkou na vznik nároku. Na osoby, ktoré sa presťahovali na Island, platí podmienka pobytu v dĺžke 6 mesiacov odo dňa prihlásenia a stanovenia potreby špecifickej starostlivosti.

Na poskytovanie starostlivosti v domove s ošetrovateľskou starostlivosťou a ošetrovania v domácom prostredí musí byť daná osoba krytá zdravotným poistením. Nie sú stanovené žiadne konkrétne kategórie závislosti.

Aké dávky sa poskytujú?

Dávky na dlhodobú starostlivosť sa poskytujú zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia a sociálnej pomoci miestnych orgánov. Dávky sa poskytujú vo vecnej forme, keďže neexistujú špecifické peňažné dávky na dlhodobú starostlivosť.

V súvislosti s dlhodobou starostlivosťou sa poskytujú tri typy služieb: služby v domácnosti vrátane domáceho ošetrovania, domovy dôchodcov a domovy s ošetrovateľskou starostlivosťou.

Ošetrovanie a sociálne služby v domácnosti môžu zahŕňať zabezpečenie stravy, upratovanie, osobnú pomoc a podobné činnosti. Poskytujú ich orgány zdravotnej starostlivosti a samosprávy. Centrá dennej starostlivosti poskytujú ubytovanie na 8 alebo 10 hodín denne, 5 dní v týždni. K dispozícii je lekárska a osobná pomoc a poradenstvo, ako aj oddychové aktivity.

Príjemca môže byť vyzvaný na zaplatenie určitej sumy na deň za dennú starostlivosť v centrách služieb (925 ISK (5,87 EUR)), ako aj určitej sumy na základe svojho príjmu na mesiac v domovoch s ošetrovateľskou starostlivosťou a v rezidenčných domovoch dôchodcov. Táto suma by nemala presiahnuť 311 741 ISK (1 980 EUR) mesačne. Ošetrovateľské služby v domácnosti sú poskytované bezplatne. Sociálne služby poskytované v domácnosti sa spoplatňujú v závislosti od príjmov príjemcu.

Okrem iných dávok je možné využívať služby v oblasti telekomunikácií, technickej podpory, pomoci na rekonštrukciu domácnosti, prepravných služieb atď.

Dávky sa poskytujú tak dlho, kým pretrváva potreba dlhodobej starostlivosti (t. j. kým pretrváva stav závislosti).

Ako získať dlhodobú starostlivosť?

Formálne posúdenie potreby dlhodobej starostlivosti vykonávajú špeciálne vymenované skupiny odborníkov v každej oblasti zdravotnej starostlivosti pre všetky typy služieb. Napríklad človek nemôže byť prijatý do domova s ošetrovateľskou starostlivosťou alebo domova dôchodcov bez predchádzajúceho formálneho posúdenia potreby takéhoto prijatia. Toto posúdenie sa pravidelne prehodnocuje.

Ošetrovatelmi môžu byť neformálni ošetrovatelia, napr. členovia rodiny (dávky manželského partnera, *makabætur*, sa za mimoriadnych okolností môžu vyplácať manželskému partnerovi dôchodcu), alebo profesionálni poskytovatelia starostlivosti. Títo poskytovatelia môžu vykonávať ošetrovateľské alebo sociálne služby v domácnosti, v centrách dennej starostlivosti, domovoch s ošetrovateľskou starostlivosťou a v domovoch dôchodcov. Posudzovanie kvality služieb v domovoch s ošetrovateľskou starostlivosťou pre staršie osoby sa vykonáva trikrát ročne.

Príloha : Užitočné adresy a webové stránky

Podrobnejšie informácie o kvalifikačných podmienkach a jednotlivých dávkach sociálneho zabezpečenia na Islande môžete získať od štátnych inštitúcií, ktoré riadia systém sociálnej ochrany.

Žiadosti o informácie o vplyve poistenia v dvoch alebo viacerých členských štátoch na dávky musia byť zaslané na adresu:

Ministerstvo sociálneho zabezpečenia

(Velferðarráðuneytið)

Hafnarhúsinu V/Tryggvagötu

150 Reykjavík

Tel.: +354 545 8100

Fax: +354 551 9161

E-mail: postur@vel.is

<http://www.velferdarraduneyti.is/>

Ministerstvo financií

(Fjármálaráðuneytið)

Arnarhvoli vid Lindargötu

150 Reykjavík

Tel.: + 354 545 9200

Fax: + 354 562 8280

E-mail: postur@fjr.is

<http://www.fjarmalaraduneyti.is>

Islandská zdravotná poisťovňa:

(Sjúkratryggingar Íslands)

Laugavegur 114-118

150 Reykjavík

Tel.: + 354 515 0000

Fax: + 354 515 0051

E-mail: sjukra@sjukra.is

<http://www.sjukra.is>

Sociálna poisťovňa

(Tryggingastofnun ríkisins)

Laugavegur 114

150 Reykjavík

Tel.: + 354 560 4400

Fax: + 354 560 4551

E-mail: tr@tr.is

<http://www.tr.is>

Riaditeľstvo práce

(Vinnumálastofnun)

Kringlunni 1

103 Reykjavík

Tel.: + 354 515 4800

Fax: + 354 511 2520

E-mail: postur@vmst.is

<http://www.vmst.is>

Riaditeľstvo vnútorných príspevkov

(Ríkisskattstjóri)

Laugavegur 166

150 Reykjavík

Tel.: + 354 442 1000

Fax: + 354 442 1999

E-mail: rsk@rsk.is

<http://www.rsk.is>